

Sammanträde 24 september 2015 kl. 18:00–19:45

Telefonvägen 30, Konferensanläggningen en trappa ner

Ledamöter

Jessica Jorntun (MP) ordförande
Abit Dundar (FP) vice ordförande
Eva Fagerhem (S)
Larsolof Blixt (S)
Johan Faxér (MP)
Lars Svärd (M)
Anette Hellström (M)
Tomas Tetzell (M)
Tita Bergquist (M)

Ersättare

Axel Lindersson (S)
Catharina Piazzolla (S)
Joakim Löf (MP)
Parasto Rosencrantz (MP)
Maria Sjögren (M)
Mikael Nilsson (M)
Hans Tjernström (C)
Pierre Frennesson (KD)

Tjänstgörande ersättare

Bror Eriksson (S) för Sara Gunnerud (S)
Eleonore Eriksson (S) för Patrik Lindgren (S)
Jonas Santesson (V) för Carita Stenbacka Tenezakis (V)
Susanne Sjöblom (M) för Malin Strid (FP)

Tjänstemän

Maria Mannerholm stadsdelsdirektör
Yvonne Goldberg avdelningschef § 1-17
Gunnar Ohlsén avdelningschef § 1-17
Lars Wennberg avdelningschef § 1-17
Ingrid Widebäck avdelningschef
Tuula Kipinoinen Ericsson ekonomichef § 1-17
Monica Slama kommunikationschef § 1-17
Camilla Höglund registrator
Kerstin Henningsson nämndsekreterare

Personalföreträdare

Aristide Bamane, Kommunal § 1-17
Lena Karlsson, Lärarförbundet § 1-17

Utses att justera

Jessica Jorntun (MP) och Abit Dundar (FP)

Dag för justering 2015-09-29**Sekreterare****Ordförande****Vice ordförande**

Paragrafnr 1–20, varav enskilda 18–19
Antal blad 31

§ 1

Val av justerare och dag för justering

Ordföranden Jessica Jorntun (MP) öppnade mötet.

Mötet ajournerades kl. 18:05–18:30 för Öppet forum med frågestund för allmänheten. Öppet forum innehöll även tema om missbruksvården i Hägersten-Liljeholmen där enhetschef Lena Ahlsén informerade. Ordföranden välkomnade även två nya ersättare till stadsdelsnämnden: Parasto Rosencrantz (MP) och Pierre Frennesson (KD)

Mötesförhandlingarna återupptogs. Jessica Jorntun (MP) och Abit Dundar (FP) utsågs att justera dagens protokoll. Justering sker 29 september 2015.

Anmälde att protokollet från sammanträdet 27 augusti justerades 1 september 2015.

Informeras att det är två protokoll från sociala delegationen som anmäls under paragraf 20, från 10 och 17 september. Det planerade sammanträdet 24 september ställdes in.

Dagordningen godkändes.

---

§ 2

Tertialrapport 2 - 2015

Beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förslaget till tertialrapport 2 för 2015 med helårsprognos.
2. Nämnden begär budgetjustering om 1,1 mnkr för ökade kostnader för ensamkommande flyktingbarn.
3. Nämnden begär budgetjustering om 0,3 mnkr för ökade kostnader för arbete med utsatta EU-medborgare.
4. Nämnden godkänner svar på skrivelsen från Abit Dundar m.fl. (FP) och Lars Svärd m.fl. (M) om konsekvensanalys av majoritetens besparingar.
5. Nämnden godkänner omslutningsförändringar med 49,5 mnkr.
6. Nämnden ansöker om stimulansbidrag med 0,8 mnkr för utbyggnad av förskolelokaler, bilaga 1.
7. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Nämndens mål bedöms uppfyllas i allt väsentligt, några dock inte inom given budget. Prognosen på årsutfall redovisar ett underskott med 13,5 mnkr före resultatöverföringar och beräknade budgetjusteringar. Efter resultatöverföringar och beräknade budgetjusteringar redovisas ingen avvikelse.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 9 september 2015.

Dnr 302-2015-1.2.1

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande och ersättaryttrande

Abit Dundar m.fl. (FP) och Lars Svärd m.fl. (M) anmälde ett särskilt uttalande. Hans Tjernström (C) instämde med det särskilda uttalandet från (FP) och (M) som sitt ersättaryttrande.

”Vi vill berömma förvaltningen som gör ett stort jobb med att få verksamheterna att gå runt trots svåra ekonomiska förutsättningar.

Genom att föräldrar i Hägersten-Liljeholmen engagerade sig tvingades majoriteten backa från förslaget om att spara 2 procent på förskolan. Trots detta visar prognoserna att resultatenheterna inom förskolan förväntas gå med ett underskott på 5,6 miljoner, vilket är

den högsta siffran för någon stadsdel. Det är uppenbart att majoriteten i Stadshuset misslyckas med att säkerställa tillräcklig finansiering för förskolan i vår stadsdel och hellre väljer att använda skattepengarna på projekt och satsningar som ligger långt ifrån den kommunala kärnverksamheten. Den politik som den nuvarande majoriteten bedriver i staden gör att vi känner oro för framtiden och vår stadsdel. Enligt den senaste finansiella månadsrapporten från stadsledningskontoret prognostiseras upplåningen uppgå till drygt 65 miljarder kronor i juni 2018 för staden. Det är nästan tre gånger så mycket som upplåningen var vid maktskiftet i september 2014 (då den var cirka 23 miljarder kronor). Det innebär att den rödgrönrosa majoriteten, räknat från september 2014 till juni 2018, kommer att behöva låna 930 miljoner kronor i månaden.

De verkligt stora underskotten hittar vi dock inom individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen. Det är beklämmande att se den svåra situationen för den sociala barn- och ungdomsvården. Det är värt att dra sig till minnes att de nuvarande majoritetspartierna under den gångna mandatperioden sällan försatte en chans att kritisera Alliansen för att inte satsa på socialtjänsten, men när man nu har kommit till makten har man inte gjort någonting för att ta itu med krisen inom socialtjänsten.

Den rödgrönrosa majoriteten lovade också mer personal och ökad kvalitet i äldreomsorgen. Trots skattehöjningen på 35 öre så går äldreomsorgen i vår stadsdel med underskott.

Detta får konsekvenser för stadsdelens förmåga att garantera en god omsorg och en bra ålderdom för våra äldre. Stadsdelsnämnden bör därför tillskriva finansborgarrådet med en begäran om mer resurser för att täcka det underskott som prognostiseras.

Det är också beklagligt att den rödgrönrosa majoriteten sätter stopp för väl fungerande verksamheter genom att ta dem i egen regi. Några verksamheter inom omsorgen har tagits tillbaka till egen regi utan att någon hänsyn tagits till hur väl verksamheten fungerar. Det är ett rent ideologiskt handlande utan intresse för hur medborgarna påverkas.

Vi tycker att det är anmärkningsvärt att förvaltningen väljer att svara på vår skrivelse på det sätt man gör. Vi tycker tyvärr inte att föreliggande tertialrapport utgör ett tillräckligt svar på vår skrivelse om konsekvenserna av majoritetens besparingar utan vi efterfrågade en analys på en övergripande nivå över vad de enskilda enheternas besparingar gör för vår stadsdel. Vi kommer att uppmärksamma denna fråga även i framtiden.”

---

§ 3

Ny förskola i kvarteret Spinnakern, Gröndal

Genomförandebeslut

Beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förslaget om en förskola med kapacitet för fyra avdelningar i kvarteret Spinnakern, Gröndal.
2. Nämnden föreslår att kommunstyrelsens ekonomiutskott godkänner förslaget om den nya förskolan.
3. Nämnden ger stadsdelsförvaltningen i uppdrag att beställa förskolan och att teckna avtal med byggherren ByggVesta om att hyra förskolan under förutsättning att kommunstyrelsens ekonomiutskott godkänner projektet.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

En ny förskola inrymd i en bostadsfastighet i kvarteret Spinnakern i Gröndal kommer preliminärt bli klar för start i februari 2018.

Förskolan kommer att utformas för fyra avdelningar med tillagningskök och utsläppsgård i anslutning till förskolans lokaler. Årshyran för den nya förskolan kommer att bli 1 562 500 kronor, vilket motsvarar en årshyra per barn på 21 701 kronor år ett.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 8 september 2015.

Dnr 374-2015-2.6

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

---

§ 4

Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen vid Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd utser enhetschef Petra Nilsson till verksamhetschef för hälso- och sjukvården vid Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende, enligt 29 § hälso- och sjukvårdslagen.

Ärendet

Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende övergår från 1 oktober 2015 från entreprenaddrift till drift i egen regi och stadsdelsnämnden behöver därför utse en verksamhetschef.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 27 augusti 2015.

Dnr 369-2015-1.2.1

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

---

§ 5

Ansökningar om plats på servicehus

Svar på skrivelse från (FP), (M) och (C)

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens redovisning, som svar på skrivelsen.

Ärendet

Förvaltningen har fått ett ärende för beredning om hur situationen gällande ansökningar om plats på servicehus ser ut i Hägersten-Liljeholmens stadsdel. Frågan har initierats i en skrivelse av Abit Dundar m.fl. (FP), Lars Svärd m.fl. (M) och Hans Tjernström (C).

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 4 september 2015.

Dnr 279-2015-7

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Jessica Jorntun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och tjänstgörande ersättaren Jonas Santesson (V) anmälde ett särskilt uttalande.

”Alla stockholmare ska kunna känna trygghet i sin boendesituation. Det gäller inte minst stadsdelens äldre. Att se över boendesituationen för de äldre, ur flera perspektiv, är mycket angeläget. Idag är det till exempel inte juridiskt möjligt att ge exempelvis plats på servicehus utan traditionell biståndsbedömning. Mot bakgrund av det har regeringen tillsatt en utredning som fram till december 2015 ser över möjligheterna att bland annat ge kommunerna rätt till en större flexibilitet kring äldres boende. Det är en mycket välkommen översyn vars resultat kommer att spela stor roll när vi ska utveckla äldreomsorgen i Stockholm.

Utifrån den i ärendet redovisade statistiken över antalet avslagsbeslut vid ansökningar till servicehus är det viktigt att komma ihåg att det fortfarande är den förra majoritetens (M), (FP), (C), (KD) riktlinjer som gäller. Riktlinjer som vi tre majoritetspartier både nu och tidigare som opposition har kritiserat för att vara alltför restriktiva. Det finns ett uppdrag från stadens nya majoritet att se över riktlinjerna och vi avvaktar vad man i denna översyn kommer fram till.”

Särskilt uttalande och ersätтарыtrande

Abit Dundar m.fl. (FP) och Lars Svärd m.fl. (M) anmälde ett särskilt uttalande. Hans Tjernström (C) och Pierre Frennesson (KD) instämde med det särskilda uttalandet från (FP) och (M) som sitt ersätтарыtrande.

”Vi tackar för svaret och kan bara konstatera att löftena från den nuvarande majoriteten bara var tomma ord. Den nuvarande majoriteten uttalade sig gång på gång mellan 2012 och 2014 om vikten av att alla som söker bör få flytta till servicehus. När de nu sitter som majoritet kan vi konstatera att endast 5 av 34 personer som sökte plats på servicehus mellan 1 jan och 31 maj 2015 blev beviljade. 30 lägenheter står tomma och genererar en kostnad för stadsdelen på ca 6 miljoner om året.

Nedan bifogas utdrag från några sammanträden där de rödgröna löften om servicehuslägenheter framgår. Den som vill kan säkert hitta fler löften från de rödgröna som bara blev luftslott.

Sammanträdesprotokoll 15 maj 2014*Särskilt uttalande från (S) och (V)*

’Vi menar fortfarande att stadens riktlinjer vid bedömningar om ansökan till lägenhet i servicehus borde vara mer generösa. Istället för att servicehuslägenheter står tomma och genererar tomgångskostnader borde fler äldre få flytta till servicehus. Psykisk oro och frånvaro av hiss borde vara tillräckliga skäl för bifall.’

Särskilt uttalande från (MP)

’Biståndsbedömningen inom äldreomsorgen bör vara mycket mer generös. Den som vill flytta till exempelvis ett servicehus ska få göra det. Att stadsdelen har ett tjugotal tomma servicehusplatser är inte till nytta för någon.’

Sammanträdesprotokoll 10 april 2014*Särskilt uttalande från (S) och (V)*

’Vi anser också att de som är äldre än 90 år ska få flytta till servicehus om de vill och hänsyn ska tas till den äldres behov av ett socialt nätverk.

Förutom att generösare riktlinjer skulle lösa stadsdelens problem med tomma servicehuslägenheter som står och tickar pengar skulle också de som är gamla och ensamma slippa bli fångar i sina egna hem.’

(MP)

’Vi anser att alla ska ha trygga levnadsförhållanden och möjligheter till en aktiv tillvaro i gemenskap med andra. Den som vill flytta till exempelvis ett servicehus ska få göra det. Biståndsbedömningar kan inte göras utifrån åldersgränser.’

Sammanträdesprotokoll 26 september 2013

Reservation från (S) och (V)

'Vi hävdar fortfarande att stadens riktlinjer vid bedömningar om ansökan till lägenhet i servicehus är för restriktiva. Istället för att servicehuslägenheter står tomma och genererar tomgångskostnader borde fler äldre få flytta till servicehus. Psykisk oro och frånvaro av hiss borde vara tillräckliga skäl för bifall. Likaså borde det räcka som skäl att vara över 85 år och vilja ha en plats på servicehus.'

Särskilt uttalande från (MP)

'Problemet med överkapacitet av servicehuslägenheter har vi tidigare föreslagit en lösning på, nämligen att revidera stadens riktlinjer för handläggning av ärenden inom äldreomsorgen. I väntan på det skulle underskottet kunna minskas genom att göra det möjligt att hyra ut tomma lägenheter på korttidskontrakt till studenter och andra som står utan bostad.'

Sammanträdesprotokoll 13 maj 2013

Reservation från (S) och (V)

'Vad gäller boendeplanering inom äldreomsorgen gör förvaltningen bedömningen att det finns en fortsatt risk för en överkapacitet av servicehuslägenheter i stadsdelen. Vi hävdar dock fortfarande att stadens riktlinjer vid bedömningar om ansökan till lägenhet i servicehus är för restriktiva. Istället för att servicehuslägenheter står tomma och genererar tomgångskostnader borde fler äldre få flytta till servicehus. Psykisk oro och frånvaro av hiss borde vara tillräckliga skäl för bifall.'

Särskilt uttalande från (MP)

'Vi har tidigare framfört att problemet kanske inte är att det finns för många lägenheter utan att stadens riktlinjer för handläggning av ärenden inom äldreomsorgen är för restriktiva. I väntan på en utredning eller översyn av detta bör dock möjligheterna att använda tomma lägenheter för andra ändamål undersökas. Om de till exempel kan hyras ut på korttidskontrakt.'

Sammanträdesprotokoll 27 september 2012

Reservation från (S), (MP) och (V)

'Vi anser istället att för att undvika tomma lägenheter i servicehus bör kommunfullmäktige sänka kraven vid ansökan om servicehusplats och ha en mer generös bedömning av vilka som kan erhålla lägenhet. Ett skäl för bifall kan till exempel vara den egna bostadens bristande tillgänglighet på grund av avsaknad av hiss. Likaså bör man i väsentligt högre grad, för de allra äldsta, ta hänsyn till sökandes eventuella psykiska oro eftersom livskvaliteten vid psykisk oro sänks påtagligt.' "

§ 6**Hanteringen av allmänna handlingar**

Redovisning till Stadsarkivet

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på inspektionsrapporten till Stadsarkivet.

Ärendet

Stadsarkivet har genomfört en inspektion på förvaltningen och konstaterar att hanteringen av allmänna handlingar är god, att förvaltningen kontinuerligt arbetar med arkivfrågor och att vi är bra på att ta fram rutiner för dokumenthantering. Samtidigt konstaterades vissa brister avseende arkivredovisning, förvaring av allmän handling och bevarande av den digitala informationen. Förvaltningen redovisar åtgärderna i ärendet.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 7 september 2015.

Dnr 614-2014-2.8

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

---

§ 7

Strategi mot våldsbejakande extremism

Yttrande till kommunstyrelsen

Beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Stockholms stad kommer att besluta om en stadsövergripande strategi mot våldsbejakande extremism. Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer.

Förvaltningen är positiv till arbetet med att ta fram en stadsövergripande strategi. Behov finns av en kunskapshöjning för berörda tjänstemän och aktörer. Det är viktigt att den även riktar in sig på hur tidiga signaler på radikaliserings kan upptäckas. Förvaltningen instämmer i att stadens samverkan med andra aktörer bör öka vad gäller arbetet med att motverka våldsbejakande extremism.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 27 augusti 2015.

Dnr 296-2015-1.5.1

Förslag till beslut

Jessica Jorntun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och tjänstgörande ersättaren Jonas Santesson (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Abit Dundar m.fl. (FP) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Lars Svärd m.fl. (M) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Abit Dundar m.fl. (FP) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

”Att som svar på remissen anföra följande:

Att arbeta mot våldsamma och extrema idéer och grupperingar är ständigt en central uppgift för en demokratisk rättsstat. I dagsläget ter sig den uppgiften än mer angelägen, i ljuset av att många unga stockholmare lockas av den så kallade Islamiska statens terrorläror. Även om våldsbenägen politisk och religiös extremism inte är någon ny företeelse gör omfattningen av problemet att det finns ett stort behov av samordning mellan olika delar av staden.

Den remiss som nu har kommit på nämndens bord är märklig. Det finns inget färdigarbetat förslag att ta ställning till. Istället finns det två dokument, en inriktning från finansroteln och en strategi från socialnämnden, som på avgörande punkter motsäger varandra. Enligt finansroteln är det dokument som socialnämnden antog i våras en ”delstrategi” som reglerar socialtjänstens arbete. Det är inte ett intryck man får när man läser själva strategin. Punkt 3 i strategin handlar t.ex. om hur ansvarsfördelningen ska se ut mellan stadsledningskontoret och socialförvaltningen, dvs. den försöker reglera sådant som ligger utanför socialtjänsten.

Det är tydligt att finansrotelns inriktningsdokument är ett senkommet försök att rätta till de många brister som socialnämndens strategi är behäftad med. I finansrotelns inriktningsdokument återfinns till exempel ett stärkt brottsofferperspektiv och ett tydligare fokus på att personer i extrema miljöer ska få hjälp att hoppa av. Det står nu också att staden ’inte ska vidta åtgärder som kan uppfattas premiera eller belöna brottsliga handlingar’. Vi välkomnar detta, även om det är anmärkningsvärt att något så självklart ska behöva sägas.

Det står dock vidare att socialnämndens strategi har identifierat ’en rad åtgärder’ som riktar sig till personer som har stridit utomlands. Med tanke på att vissa av dessa åtgärder, såsom hjälp med bostad och försörjning, är ytterst kontroversiella är det olyckligt att inte finansroteln tydligare fastslår exakt vad det är man menar. Det är dock bra att man har förtydligat att åtgärderna ska rikta sig till personer som vill lämna den extrema miljön. Att det finns en motivation hos individen att förändra sitt liv är en förutsättning för att det offentliga ska kunna sätta in insatser.

Man kan notera att den ursprungliga strategin anger att bostadsbolagen är viktiga samarbetspartners, men varken bostadsbolagen eller Bostadsförmedlingen är remissinstans. Kanske

innebär det att man kommer att förbigå bostadsfrågan med tysthet i det som följer.

Mellan raderna är remissen alltså ett ganska stort underkännande av den text som socialnämnden antog.

I det fortsatta arbetet kan staden med fördel anamma många av de rekommendationer som presenterats av Köpenhamns expertgrupp mot radikaliserings, vars rapport är ojämförligt mycket mer genomarbetad och vetenskapligt underbyggd än socialnämndens strategi. Bland expertgruppens förslag märks:

- * Att ge ett tydligt mandat till stadens medarbetare att gripa in tidigt vid tecken på att en ungdom är på väg att radikaliseras för att erbjuda stöd och kontakt med personer utanför riskmiljön.
- * En särskild samordningsenhet med företrädare för myndigheter och andra aktörer inrättas som följer upp och sätter in insatser för personer i riskzonen för radikaliserings.
- * Vikten av samarbete mellan kommunen och rättsväsendet vid övergång från kriminalvården.
- * Att skolan lär ut ett kritiskt förhållningssätt till information och budskap via sociala medier.
- * Att föräldrar till ungdomar som hotas av radikaliserings får stöd i sitt föräldraskap, till exempel genom nätverk och coacher.
- * Att särskilda insatser görs med sikte på yngre barn som umgås med äldre ungdomar som är inblandade i extremistiska eller kriminella miljöer.
- * Att särskilt stöd ges till flyktingfamiljer som utsatts för våld eller trauma, eftersom vissa radikaliserade ungdomar är uppväxta i sådana familjer.
- * Att skolan arbetar långsiktigt med att förmedla medborgarskapets och demokratins värderingar.
- * Att utveckla metoder för att mäta effekten av insatser och utbyta erfarenheter med andra berörda kommuner.

Dokumentet talar om samarbete med bostadsbolagen, men inte för att erbjuda boende åt hemvändande krigare, utan för att ge personal och boende kunskap om hur man kan ingripa om det finns oro för radikaliserings.

Det är vår förhoppning att det vidare arbetet kommer att leda till en genomarbetad och relevant strategi som kan tjäna som vägledning för de många aktörer inom staden som har att hantera denna svåra och extremt viktiga uppgift.”

Reservation

Lars Svärd m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

”Att delvis godkänna förvaltningens förslag

Att som svar på kommunstyrelsens remiss av förslag till strategi mot våldsbejakande extremism anföra följande

Stockholms stad måste ha ett stadsövergripande arbete och långsiktig strategi gällande unga krigsresande och våldsbejakande extremism. Där är vi överens. Däremot är ett sådant arbete så viktigt att det måste hanteras korrekt genom fullständig beredning och beslutas av kommunfullmäktige. Socialnämnden har inget mandat att fatta beslut om en stadsövergripande strategi som ligger till grund för andra nämnders uppdrag och där en annan nämnd har en central roll. Socialnämnden ska inte heller fatta gällande beslut i en fråga som är framtaget och hanterad av vänstermajoriteten i all hast och utan fullständig beredning. Hanteringen är under all kritik i en mycket viktig fråga för Stockholms stad.

Mot bakgrund av detta är strategin såsom den har utformats en strategi som vi moderater inte ställer oss bakom. Vi förordar därför att hela strategin omarbetas i grunden.

Vi kan aldrig acceptera att människor i Sverige, och i Stockholm, värvas till extrema grupper som begår vålds- och terrordåd, oavsett om det är religiösa grupperingar eller våldsbejakande. Alliansregeringen tog frågan på stort allvar under sin tid vid makten och inledde ett långsiktigt arbete för att stärka Sveriges förmåga att hantera de nya hoten. Alliansregeringen avsatte resurser till olika former av avhopparverksamhet från extrema organisationer och utsåg en nationell samordnare mot våldsbejakande extremism. Detta var viktiga och nödvändiga steg som nu måste följas upp med konkreta handlingar i kommunerna.

Den av vänstermajoriteten presenterade strategin behöver utvecklas och konkretiseras i hur det faktiskt ska arbetas. Det saknas också perspektiv från de olika stadsdelarnas erfarenheter och utmaningar. Framförallt saknar vi erfarenheten från de verksamheter som under en längre tid har arbetat med problematiken. De har viktiga erfarenheter och kontaktnät som staden vinner på att värna istället för att bygga upp ett eget parallellt system.

Stockholms stad måste bemöta frågan om våldsbejakande extremism ur ett helhetsperspektiv, där förebyggande och tidiga insatser är avgörande men också stöd och kunskap till näromgivningen. När ungdomarna väl har rest utomlands är vi för sent ute.

Det förebyggande arbetet bland ungdomar är på många sätt avgörande. Kunskap om vad som lockar ungdomarna att resa eller engagera sig i våldsbejakande grupper är här en maktfaktor. Det är genom att bygga upp positiva alternativ till engagemang och ungdomarnas eget förtroende som vi kan minska dragningskraften till våldsbejakande miljöer. Här har den frivilliga sektorn, civilsamhället och ungdomarnas närmiljöer en viktig roll. Det uppsökande arbetet är i det sammanhanget synnerligen viktigt. Genom ett relationsskapande fältarbete med representativa förebilder i riskmiljöer som har god lokal kännedom identifierar vi unga ledare som övriga vuxensamhället ofta gett upp på eller missat. Det är samtidigt viktigt att vi inte stigmatiserar utmaningarna till en specifik grupp eller område, vilket kan stärka dragningskraften bland ungdomarna än mer utan att arbetet rikta sig mot alla unga i riskmiljöer.

Vi moderater vill därför trycka än mer på insatser som ökar kunskapen och förståelsen omkring frågan bland alla vuxna som kan möta ungdomarna i sin vardag. Det är viktigt att se till bredden av problematiken - det är inte alltid ungdomar som av olika skäl utmärker sig som är de mest riskutsatta. Det är därför lika viktigt att verka för ökad kunskap och förståelse bland stadens medarbetare som de vuxna som under fritiden möter ungdomar som kan riskera att rekryteras. Genom att öka deras kunskap och insikter kring unga som befinner sig i våldsbejakande miljöer ökar vi möjligheten att bryta en negativ tankespiral bland unga och motverka att fler rekryteras. Här är ungdomarnas fritid och närmiljö av största vikt.

För de ungdomar som av olika skäl har rekryterats eller hamnat i våldsbejakande och/eller extrema miljöer måste Stockholms stad ha ett tydligt och effektivt arbete för att motivera och snabbt kunna hjälpa ungdomarna till att lämna dessa. Detta arbete måste bygga på individuella planer och vara långsiktiga. Det är bara genom snabbt agerande som vi kan fånga upp och hjälpa ungdomarna innan det blir för sent. Lika väl är det viktigt att ge tydligt och konkret stöd till familj och omgivning som visar oro för en ungdom. Det måste finnas tydliga och tillgängliga kanaler dit man kan vända sig för stöd och råd.

Majoriteten av Stockholms stads arbete för att motverka alla former av våldsbejakande extremism är ökad kunskap och förståelse för olika kulturer, religioner och bakgrunder. Det är inte alltid en rent religiös fråga eller att ställa det ena mot det andra. För att kunna arbeta förebyggande och minska konflikter är kunskap ett av de starkaste verktygen att tillgå. Genom att stärka ungdomars insikt och förståelse kan vi minska risken att ungdomar rekryteras till konfliktområden där olika åsikter ställs mot varandra.

För de unga som har rest iväg och återkommit till Sverige måste först och främst den svenska rättsstaten agera i kombination med rätt stöd utifrån individens behov. Vilka åtgärder som krävs beror på hur situationen ser ut kring varje person. Däremot ställer vi oss inte bakom att som vänstermajoriteten föreslår ge dem belöning i form av förtur och privilegier inom bostads- och arbetsmarknaden eller andra insatser - det är inte en lösning på de utmaningar vi ser eller att förebygga att fler unga rekryteras. Snarare är det att ge dem ytterligare en motivering till att krigsresande lönar sig.

Stockholm bör därför ta lärdom av andra länders erfarenhet och arbete, så som hur Danmark och England arbetar mot radikaliserings och extremism. Skillnaden mot Stockholm stads arbete är tyvärr tydlig. I andra städer så som Köpenhamn har en oberoende expertgrupp arbetat fram konkreta åtgärder för att motverka radikaliserings. I expertgruppen, ingår polis, förvaltningsdirektörer, socialchefer, psykologer och forskare.

Moderaterna vill att Stockholm snarast knyter an in experter, myndigheter och civila organisationer i arbetet för att motverka radikaliserings och politisk och religiös extremism. Stadens arbete måste bygga på den grundläggande förutsättningen att samarbete, informations- och kunskapsutbyte mellan de myndigheter som på olika vis har ett ansvar i frågan delas mellan berörda parter. Det handlar om socialtjänsten, polisen, kriminalvården, den vanliga vården och psykvården samt skolan. Alla insatser har värdefulla kunskaper och insikter om hur det går att förhindra radikaliserings, men de måste ges möjlighet att samarbeta med varandra för att arbetet ska lyckas.

Det är även viktigt att personal inom vården, skolan och socialtjänsten utbildas i att kunna upptäcka tecken på radikaliserings. Slutligen vill vi även att det civila samhället och trossamfund delar med sig av sina kunskaper och sin kompetens på området. Frivilligverksamheter som Fryshuset har lång erfarenhet och kompetens inom frågor som berör krigsresande och våldsbejakande extremism. Det är genom att ingå ett partnerskap med verksamheter så som Fryshuset, samt liknande aktörer, som Stockholms stad ges bästa möjliga utgångsläge att möta den allt mer allvarliga situation vi ser i Stockholms stad och i Sverige. Myndighetsutövning är inte en ensam lösning utan en samverkan mellan olika aktörer och insatser i vårt samhälle är avgörande. För många ungdomar som är i riskzonen att rekryteras eller vill lämna våldsbejakande grupper kan aktörer som inte regleras av myndighetsregler ha en annan förtroendeställning, vilket kan underlätta möjligheterna att nå och hjälpa ungdomarna. Exempelvis är det viktigt att stödja frivilligorganisationers avhopparverksamhet och församlingarnas förebyggande arbete. Det är även ute i de

enskilda församlingarna de först ser tendenser till eventuell radikalisering.”

Särskilt uttalande

Jessica Jorntun m.fl. (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och tjänstgörande ersättaren Jonas Santesson (V) anmälde ett särskilt uttalande.

”Vi instämmer i förvaltningens förslag till beslut och vill därutöver tillägga följande.

I ett läge där extremistiska och våldsbejakande rörelser får ett större inflytande över både samhällsdebatten och människors vardag är det viktigt att Stockholms stad har ett övergripande program för att hantera utmaningarna gällande demokrati och människors säkerhet. Därför välkomnar vi arbetet med ett stadsövergripande program mot våldsbejakande extremism.

För att ett program mot våldsbejakande extremism ska bli framgångsrikt är det viktigt att det klart framgår att staden aldrig kommer att acceptera hot eller våld som politiska uttrycksmedel. Staden ska med alla tillgängliga medel bidra till att förebygga rekrytering till våldsbejakande rörelser. Stadens arbete ska också syfta till att skapa utvägar för människor som vill lämna dessa miljöer.

Med socialnämndens strategi som grund utvecklas nu perspektiven på olika typer av våldsbejakande extremism. Åtgärderna i stadens program måste omfatta bekämpandet av högerextremism, extremistiska autonoma rörelser samt våldsbejakande fundamentalism.

Strategin bör utvecklas när det gäller ledning och samordning av stadens insatser. Programmet behöver därtill utveckla skrivningarna som omfattar ett genusperspektiv.”

Ersättaryttrande

Hans Tjernström (C) anmälde ett ersättaryttrande.

”Om jag hade haft rösträtt i ärendet skulle jag anföra följande förslag till beslut:

Arbetsmarknadsnämnden förordar att en grundläggande revidering av Strategi mot våldsbejakande extremism genomförs med beaktande av vad som anförs nedan.

Efter att den föreslagna Strategi mot våldsbejakande extremism mött betydande kritik framförde den nya majoriteten att strategin skulle ses över och att blocköverskridande samtal skulle inledas. Det är därför anmärkningsvärt att den nu remitteras helt oförändrad.

Den kritik som framfördes grundade sig bland annat i att strategin inte företräder synsättet att människor som gjort sig skyldiga till brott, såsom folkmord eller liknande krigsförbrytelser, måste lagföras.

Naturligtvis krävs insatser för att hjälpa människor som befunnit sig i våldsbejakande miljöer att bryta med dessa och koma tillbaka till ett ordnat liv på rätt sida lagen. Men brott av den dignitet som det i vissa fall här handlar om kan inte förringas.

Vidare finns goda skäl för att föra samtal över blockgränserna i dessa frågor då det är önskvärt att en strategi som denna kräver långsiktighet. Det arbete som staden utför i syfte att hindra våldsbejakande extremism behöver kunna bedrivas oaktat om det är en Socialdemokratiskt ledd majoritet eller en Alliansmajoritet i Stadshuset. För att detta ska kunna bli verklighet krävs med andra ord en grundläggande revidering av strategin.”

---

§ 8

Betänkande - Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd

Yttrande till kommunstyrelsen

Beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Nämnden har fått regeringskansliets betänkande om arbetslöshet och ekonomiskt bistånd på remiss. I betänkandet lämnas förslag på en ny bestämmelse i socialtjänstlagen som innebär att det ska förtydligas vilka krav som kan ställas på en arbetslös person som ansöker om försörjningsstöd.

Förvaltningen är positiv till en lagändring då den kommer att öka tydligheten för den enskilde om vilka krav som ställs vid ansökan om ekonomiskt bistånd. Det kommer även att bidra till en enhetlig rättstillämpning. Förvaltningen ställer sig också positiv till förslaget att socialtjänsten ska ges direktåtkomst till vissa uppgifter från arbetsförmedlingen då detta kommer att bidra till en mer effektiv handlägningsprocess.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 27 augusti 2015.

Dnr 342-2015-1.5.1

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Abit Dundar m.fl. (FP) och Lars Svärd m.fl. (M) anmälde ett särskilt uttalande.

”Att förtydliga rätten till ekonomiskt bistånd för arbetslösa gör det enklare för den enskilda att förstå vad som förväntas samtidigt som det skapar en tydlighet för medarbetare i deras arbete. Det är också viktigt att grunderna ser lika ut i hela landet och att beslut inte skiljer sig mellan olika kommuner. Offentliga institutioner ska vara tydliga, arbeta utifrån samma grunder med en tydlig ansvarsfördelning, varför det är bra att regelverket harmonieras och förtydligas samtidigt som informationsutbytet mellan aktörerna ökar.

Betänkandet tar upp behovet av ett tydliggörande om vilka krav som bör ställas kring bistånd i samband med arbetslöshet i Socialtjänstlagen. Stockholm är en av de kommuner som redan arbetar med krav och en aktiv arbetsplan för att förebygga behovet av ekonomiskt bistånd samt att arbetslösa biståndssökande snabbt skall komma i arbete. Detta arbets sätt motverkar utanförskap och möjliggör att frigöra egna resurser hos den enskilde. Stockholm har sedan Jobbtorg Stockholm inleddes 2008 lagt resurser på att få medborgare ur bidragsberoende och in på arbetsmarknaden. Sedan starten av Jobbtorg så har mer än 18 000 personer gått från bidrag till jobb eller studier. Stockholms stad har också under Alliansens styre haft den lägsta nivån av ekonomiskt biståndstagande sedan mätningarna infördes 1982, och det främsta skälet att man lämnade biståndstagandet var att personen fått ett jobb.

När en person får ekonomiskt bistånd ska det finnas tydliga och definierade motprestationskrav som syftar till jobb, praktik eller studier. Kraven ska vara utformade efter varje människas förutsättningar. Det ska alltid löna sig att arbeta. Det är viktigt att den rödgrönrosa majoriteten fortsätter det förebyggande arbetet och värna om jobb istället för bidrag. Ekonomiskt bistånd är, och ska fortsatt vara, det yttersta skydds nätet och ett kortsiktigt alternativ. Det är genom att se till varje individs egen situation och med en tydlig målsättning att bryta bidragsberoende för att gå vidare till ett arbete som vi kan hjälpa fler till egen försörjning och ett rikare liv.”

---

§ 9

Serveringstillstånd för Forno di Fruängen

Yttrande till socialnämnden

Beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att Il Forno di Fruängen AB kan få tillstånd att få servera alkohol till allmänhet vid restaurang Forno di Fruängen.
2. Nämnden godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till socialnämnden.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Il Forno di Fruängen AB ansöker om tillstånd för alkoholservice vid restaurang Forno di Fruängen, Vantörsvägen 282. Ansökan gäller servering av spritdrycker, starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker till allmänheten kl. 11:00–01:00 samt vid uteserveringen kl. 11:00–23:00 måndag till söndag.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 26 augusti 2015.

Dnr 344-2015-1.5.2

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

---

§ 10

Serveringstillstånd för Zугоi Sushi

Yttrande till socialnämnden

Beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att Su-go-i sushi AB kan få tillstånd att få servera alkohol till allmänheten vid restaurang Zугоi Sushi.
2. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till socialnämnden.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Su-go-i sushi AB ansöker om tillstånd för alkoholservering vid restaurang Zугоi Sushi, Svandammsvägen 5. Ansökan gäller servering av spritdrycker, starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker till allmänheten kl. 11:00–22:00 samt vid uteserveringen kl. 11:00–22:00 för måndag till söndag.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 31 augusti 2015.

Dnr 375-2015-1.5.2

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

---

§ 11

Protokoll från pensionärsrådet

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har tagit del av pensionärsrådets synpunkter och lägger protokollet till handlingarna.

Ärendet

Anmälde protokoll från pensionärsrådets sammanträde 15 september 2015.

---

§ 12

Protokoll från rådet för funktionshinderfrågor

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har tagit del av rådet för funktionshindersfrågors synpunkter och lägger protokollet till handlingarna.

Ärendet

Anmälde protokoll från rådet för funktionshinderfrågor
17 september 2015.

---

§ 13

Protokoll från förvaltningsgruppen

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger protokollet till handlingarna.

Ärendet

Anmäldes protokoll från förvaltningsgruppen 15 september 2015.

---

§ 14

Minnesanteckningar från Lokala BRÅ

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger minnesanteckningarna till handlingarna.

Ärendet

Anmälde minnesanteckningar från Lokala Brottsförebyggande rådet 11 september 2015.

---

§ 15

Förteckning över inkomna skrivelser

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Ärendet

Följande skrivelser anmäldes till stadsdelsnämnden:

Synpunkter på trafiken i Aspudden

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 2 september 2015, dnr 381-2015-1.2.3

Översänt till Trafikkontoret

Önskemål om att Gröndals bollplan hålls upplyst under november

(rubricerat som medborgarförslag)

Inkom 8 september 2015, dnr 386-2015-1.2.3

Översänt till Idrottsförvaltningen

---

§ 16

Anmälan av tjänstemannabeslut

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger sammanställningen av tjänstemannabeslut till handlingarna.

Ärendet

Anmälde tjänstemannabeslut fattade enligt delegationsordningen.
Dnr 12-2015-1.1

---

§ 17

Nämndens och förvaltningens frågor

Föreningsbidrag

Maria Mannerholm besvarade frågor från Anette Hellström (M) och Susanne Sjöblom (M) om föreningsbidrag till Föreningen Fenix. Föreningen väntar fortfarande på beslut från Socialförvaltningen. Vid eventuellt negativt besked beslutade stadsdelsnämnden 21 maj 2015 att Fenix i stället ska erhålla bidrag från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd.

Verksamhetsbesök

Johan Faxér (MP) tackade förvaltningen för de arrangerade verksamhetsbesöken 11 september på beställarenheten funktionsnedsättning, vuxenenheten och förskolan Sjötorget.

Maria Mannerholm inbjöd nämnden till nya verksamhetsbesök 27 november. Anmälan sker till nämndsekreteraren.

Avtackning av stadsdelsdirektör Maria Mannerholm

Ordföranden Jessica Jorntun (MP) och vice ordföranden Abit Dundar (FP) tackade av Maria Mannerholm som slutar som stadsdelsdirektör 9 oktober. Maria Mannerholm har arbetat 14 år som direktör i stadsdelen, först i Hägerstens stadsdelsförvaltning och därefter i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning efter sammanslagningen av de båda förvaltningarna.

Maria Mannerholm tackade även nämnden för ett gott samarbete genom åren.

Maria Mannerholm tillträder som VD i Micasa fastigheter från 12 oktober.

Lars Arvidsson tillträder som ny stadsdelsdirektör i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning från 12 oktober.

Balanslista över inkomna skrivelser från nämnden

Anmäldes balanslista över inkomna skrivelser från nämnden 2015.

Rapporter för kännedom i pärm

- Rapport om Bokpaket till familjehemsplacerade barn 2014-2015
Socialnämnden 25 augusti 2015, § 21
-

§ 18 och 19 är sekretessbelagda

Ärendena gäller:

Yttrande till Södertörns tingsrätt över ansökan om adoption enligt 4 kap. 10 § föräldrabalken

Nedläggning av faderskapsutredning enligt 2 kap. 7 § föräldrabalken

---

§ 20

Anmälan av sociala delegationens protokoll

Beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger protokollet till handlingarna.

Ärendet

Anmäldes protokoll från 10 och 17 september 2015.
